

RAFAEL VAN THOOR BESCHRIJFT VOOR DE EERSTE
MAAL DE ZIEKTEKUNDIGE ANATOMIE VAN DE
BLAASDIVERTIKEL IN 1614

De pathologische kennis en de betekenis van de blaasdivertikels zijn maar omstreeks het midden van de 18e eeuw gemeengoed geworden. Voordien was weliswaar een toevallige vondst bij een lijkopening de aanleiding geweest om wat meer over deze ongewone afwijking in de bouw van de blaas te weten te komen, doch zij bleef bij de curiosa gerangschikt.

Th. Bonnet besteedt in zijn *Sepulchretum* (1700, Genève) een heel hoofdstuk aan de observaties van *De Urinae Suppressione* en vermeldt onder de verschillende oorzaken van het syndroom : steen, ontsteking, verharding van de blaashals, fistels, nauw preputium, prostatagezwel- len, monsterblaas, enz. Bij deze laatste variëteit geeft hij een uitvoerige beschrijving van de ziektegeschiedenis en lijkschouwing van Izaak Casaubonius, wat ons tot 1614 terugvoert.

Wie was de patiënt? Een vermaard taalkundige en Calvinistisch teoloog van ongelooflijk grote belesenheid, in 1559 te Genève geboren die, na op verschillende plaatsen onderwijs te hebben gegeven, om zijn protestantisme naar Engeland moest uitwijken, daar een jaarlijks inkomen van de koning ontving en in 1614 te Londen overleed. Hij werd in Westminster Abdij begraven. Hij verkeerde in kringen van geleerden en kunstenaars. Te Londen was de Frans-Vlaming Rafaël van Thoor (Thorius ± 1558-1625) uit Belle, ook een uitgeweken protestant, zijn geneesheer.

Zijn leven lang heeft Casaubonius aan blaasbezwaren geleden ; de oorzaak hiervan was niet duidelijk, ofschoon men blaassteen vermoedde. In de prolegomenen tot de *Epistolae* van Casaubonius, door

T. J. van Almeloveen uitgegeven (1), brengt Van Thoor een uitvoerig relaas over de ziekte, de dood en de lijkopening van de geleerde. Het is een zeer merkwaardige *historia morbi*, in zeer klassiek Latijn geschreven, waar men veel belangwekkende dingen verneemt over de laatste levensmaanden van Casaubonius, over zijn vriendenkring, zijn werk, zijn geschriften, de omstandigheden van zijn dood.

De lijkopening bracht een zonderlinge afwijking van de blaas aan het licht « waaruit de medici nog veel konden leren, daar zij nog nooit iets in die aard hadden waargenomen : een monsterachtige blaas waarvan zij, opdat het voor elkeen zou duidelijk zijn, een afbeelding lieten maken die in deze brievenverzameling van Casaubonius weergegeven wordt ».

De afbeelding is inderdaad zeer demonstratief. Zij toont een blaasdivertikel, op de linkerwand van het orgaan gezeten, en die grotere afmetingen aanneemt dan de blaas zelf. De pathologische beschrijving van het urinair systeem is van de hand van Thorius en blinkt uit door de precisie en de veelheid van de geobserveerde details. Zij zou kunnen dienen als het prototype van de makroskopische letsels van het urinair apparaat in zulk geval, van beneden tot boven. Niets is onverlet gelaten, de geringste bijzonderheden worden met opvallende duidelijkheid in het licht geplaatst.

We kunnen grif aannemen dat er blaasdivertikels ontdekt en vermeld werden vóór Thorius zijn Casaubonius-geval publiceerde, doch de beschrijvingen zijn zo vaag dat men er niet wegwijs uit wordt voor de exakte diagnose. We vermenen dat Rafaël van Thoor de eerste is geweest die zó duidelijk een blaasdivertikel heeft beschreven en afgebeeld, zodat geen twijfel over de aard van de aandoening mogelijk is. De pathologie van de blaasdivertikulose kan gerust met Casaubonius-Van Thoor een aanvang nemen. Sinds 1614 werd daarenboven niet veel meer aan de ziektekundige anatomie van deze afwijking toegevoegd, althans niet wat de makroskopische letsels betreft.

E.

(1) Rotterdam 1709, 63-68.